

ПРАМОВЫ ВАФТРУДНІРА

«Прамовы Вафтрудніра»¹ — адна з песень пра багоў са зборніка XIII стагоддзя «Старэйшая Эда» (сучасная назва «Паэтычная Эда»), Аснова сюжэта твора — спаборніцтва ў мудрасці паміж Одзінам і турсам Вафтруднірам. Пераможца, заўважым, атрымлівае надзвычай каштоўны выйгрыш: захоўвае сабе жыццё.

Пытанні, якія задаюць адзін аднаму Одзін і Вафтруднір, тычацца стварэння свету, паходжання нябесных цел, з'яў прыроды, а таксама — лёсаў багоў і людзей падчас Рагнароку. Таму ўва многім «Прамовы Вафтрудніра» перагучаюцца з «Прароцтвам вэльвы»*, самай вядомай паэмай з «Паэтычнай Эды» (непасрэдна з яе і пачынаецца згаданы зборнік). Кожны з гэтых твораў мае свае адметныя дэталі, якія дапамагаюць лепей зразумець і паглыбіцца ў чароўны свет скандынаўскай міфалогіі.

Па сваіх асаблівасцях «Прамовы Вафтрудніра» цяжка назваць паэтычным творам. У песні адсутнічае паэтычная схема — у адрозненне ад «Прароцтва вэльвы», напісанай форнірдзіслагам, (асаблівым алітэратыўным вершам). Алітэрацыя, характэрная для паэзіі старажытнай Поўначы, у творы выкарыстоўваецца нячаста. Верагодна, гэты твор выконваў ролю практыкавання для скальдаў-пачаткоўцаў, а структура «пытанне-адказ» дапамагала вучням хутчэй запамінаць вялікія аб'ёмы інфармацыі. Па вялікім рахунку, калі запісаць паэму ў радок, атрымаем праявічны твор. Але ў перакладзе хацелася паказаць, што «Прамовы Вафтрудніра» ўсё ж адна з цыкла песень пра багоў.

Давялося перабраць некалькі схем вершавання, і ў выніку найбольш выйгрышным падаўся варыянт з сямю складамі ў радку, тры з якіх — націскныя.

Там, дзе магчыма было падабраць алітэрацыі, яны ўжываліся — з навагі да традыцый старажытнаскандынаўскай паэзіі. У той жа час адзначым: тэкст адмыслова не стылізаваўся пад даўніну, каб з ім было цікава пазнаёміцца сучаснаму чытачу.

Яўген ПАПАКУЛЬ

* Паэма «Прароцтва вэльвы» перакладзеная аўтарам і апублікаваная ў часопісе «Малодосць» (№ 4, 2020 г.).